

vedet ikke har ladet inspirationen overgå til sine medskribenter endsige – reflekteret metodisk i sine egne bidrag; nytolkninger endsige dialog er nærmest fraværende. En del vil formentlig blive kompenseret med udgivelsen af værkets bd. II, der skal skrives af hovedredaktøren alene, men pointen med samarbejdet ville unægtelig have fremstået klarere, hvis bindene havde foreligget samtidig.

Bogens mest fyldige afsnit drejer sig om højskolekomplekserne i Haslev (140 s.), Rønde (50 s.) og Nørre Nisum (60 s.), men heller ikke her har redaktionen undgået den slaviske skolegennemgang. Haslevafsnittet er opdelt i seks separate skolebeskrivelser. Til alt held kan vi dog regne med en uddybning i det planlagte bd. III, der helt skal være helliget de samme tre skolemiljøer.

Hvis der overhovedet er noget nyt i værket, må det bestå i, at det placerer Indre Missions højskoler som en parallel til den grundtvigske højskolebevægelse. Alene bogens emne og tilrettelæggelse lægger op til en sammenligning med værket om de grundtvigske folkehøjskoler fra 1939 (Ernst J. Borup og Fred. Nørgaard (red.), *Den danske Folkehøjskole gennem hundrede år*), der også er en systematisk og deskriptiv højskolegennemgang. Spørgsmålet er dog om ligheden mere beror på ligheder i bogværkernes karakter, end i den virkelighed de beskriver. Eller vil (også) dette nye monumentale værk om de indre-missionske højskoler de facto gøre det indre missionske skolevæsen til en »bevægelse« og dermed tildele bevægelsen betydning i nutiden – og i fortiden?

Sidsel Eriksen

Jens Andersen: *Thit Jensen, en biografi*. (Gad, 1990). 307 s.

Bogen er usædvanligt velskrevet og fanger straks interessen. Om Thit fra Himmerland, der ville være stærk og blev det, og som med fjer og røde farver måtte dække over sin melankoli.

Thit Jensens forældre kom til Farsø i 1870. Faderen var dyrlæge, og der fødtes 11 børn, hvoraf Thit var den fjerde og dertil første pige. Maria Kirstine Dorothea Jensen.

Hun og broderen Johannes V. skrev senere om de sære mennesker i Himmerland, og hos Thit er der medfølelse med kvinders skæbne: utallige børnefødsler og – ofte – utålelige mænd. Hans Jensen, børnens far, var på mange måder interessant med mange interesser og en god iagttagelsesevne. Men han var som så mange andre en hustyr, der skulle gøres tilpas, og som holdt godt på pengene. Hvad har dog kvinder ikke lidt med gerrige ægte-mænd, der skulle føjes og narres, før der blev råd til en families fornødenheder.

Moderen var aktiv, selvstændigt tænkende og til sin ulykke udsat for graviditeter i årevis. Thit elskede sin mor og følte med hende. Moderen led af melankoli, en arv, Thit kom til at mærke.

De mange børn holdt sammen, da de var børn og unge. Drengene rangerede højest og skulle naturligvis ha' en uddannelse, og Thit var ikke blind for denne uretfærdighed, og hun kom siden til at kæmpe for ligeretten.

Thit Jensen og Johs. V. holdt godt sammen i den tidlige ungdom, en tid dannede de trekant med Johs. V.'s senere forlovede. Men digteren tålte ikke, at den lille søster også ville skrive, han ville gerne ha' patent på både at hedde Jensen og være digter. Det sørgelige uvenskab kom til at vare livet ud.

Jens Andersen gør meget ud af dette forhold, og bogen igennem blander han et livsforløb med egne betragtninger og henvisning til Thit Jensens store pro-

duktion. Thit mente altid selv, hun havde ret, og her kan Jens Andersen ikke følge hende, men han er kærlig i sin kritik og følger sikkert ubevidst gamle Levins ord om, at for at kunne forstå noget, må man holde af det.

Thit Jensen var spiritist, hun hørte stemmer og talte med de afdøde, f.eks. med to afdøde søskende. Hun var på ingen måde mandehader og fik sin del af de erotiske fornøjelser bl.a. i et tiårigt ægteskab med maleren Gustav Fenger. Han snød hende med en yngre veninde, der siden led af åndenød. Thit sendte onde tanker, når hun anså det for nødvendigt.

I sit livsforløb måtte Thit vælge imellem roser (familie, kærlighed) og laurbær, og hun valgte laurbærrene. Hendes enorme produktion havde heller ikke været mulig med et almindeligt familieliv.

Uden at være køn var Thit en sød ung pige, og hun blev siden til en lille krudtugle med cigar og briller, krøller og diadem. De usædvanlige kjoler blev ofte syet af hende selv og efter historisk model, man kan vist sige, at hendes fremtræden har krævet både mod og personlighed.

Thit Jensen gjorde meget for Dansk Forfatterforening, hun var den første formand, og hun nåede det utrolige i form af utallige foredrag, samtidsromaner og de store historiske romaner med det svulmende sprog.

Uforfærdet blev hun ved til hun i 1957 blev syg og tilbragte den sidste tid hos forfatteren Karen Aabye i Bagsværd, hvor hun sov ind den 13. maj.

I den ellers fortløbende beretning har Jens Andersen indføjet små fabulerende kapitler, levende og varme. Hans bog er en foræring, der højst fortjent har belønnet ham med Georg Brændesprisen. Kun savner man en liste over Thit Jensens forfatterskab.

Ny Paludan-Müller

Jeg længes ... Fra Thit Jensens dagbøger 1891-1928. ved Jens Andersen. (Gad, 1990). 207 s.

1891 begynder uddragene fra Thit Jensens dagbøger, og Thit, 15 år, er næsten født med en blyant i hånden og trang til at meddele sine tanker. Hun er tænksom og lidt skrap, forarget over de frække mandfolk, der løber efter tøjter.

Thit skal lære fotografering, det går ikke så godt, og i 1894 er hun hjemme igen og føler sig gammel. Hun er til stor hjælp for sin mor og alle de små søskende og tidligt dør hun over broderen Johs. V. og hans provokerende indstilling til f.eks. kvinder.

Igennem hele bogen hører vi om Thits forelskelser, glødende og lidt barnlige mange af dem. Hun har forbindelse til en anden verden, taler med stemmer og får fra disse magter valget imellem roser og laurbær, et enten-eller, som hun i lange perioder forsøgte at gøre til både-og. Hun har sans for hygge og beskriver et sted sit værelse i Farsø med selvavede ting og valmuer fra en karnevalskjole spredt over det hele. Hun fletter perler i sit hår og var (jo) livet igennem en original med hensyn til den ydre apparition.

Vi hører hendes berettigede klage over, at piger ikke har samme ret til uddannelse som drenge, i dette tilfælde hendes brødre. Johs. V. blir mere og mere skurken i hendes tilværelse, han var misundelig, smålig og ville f.eks. ikke præsentere hende for kliquen på Bernina med alle de sjove, Carl Ewald, Agnes Henningsen, Edith Nebelong m.fl.. Thit måtte selv stride sig til forbindelser og succes.

Den seje kamp fører til udgivelse af bøger, og hun blir efterhånden en efterspurgt foredragsholder. Hun blir forlovet og siden gift med maleren Gustav Fenger, det holder en 8-9 år, hvorpå